

ASOCIAȚIA ARHEO VEST
TIMIȘOARA

ARHEOVEST

II₁

-IN HONOREM GHEORGHE LAZAROVICI-

Interdisciplinaritate în Arheologie

Timișoara, 6 decembrie 2014

JATEPress Kiadó
Szeged
2014

Editori:

Sorin FORȚIU
Adrian CÎNTAR

Consilier științific:

Dorel MICLE

Coperta: Gloria VREME-MOSER, www.ideatm.ro

Foto copertă: Ovidiu MICȘA

Această lucrarea a apărut sub egida:

**Asociația
ArheoVest
Timișoara**

© **ArheoVest, Timișoara, 2014**

Președinte Lorena VLAD

www.arheovest.com

referință
bibliografică

ISBN 978-963-315-228-7 (Összes/General)

ISBN 978-963-315-220-1 (Vol. 1), ISBN 978-963-315-221-8 (Vol. 2)

Avertisment

*Responsabilitatea pentru conținutul materialelor revine în totalitate
autorilor.*

INTERDISCIPLINARITATEA – O OPORTUNITATE, GHEORGHE LAZAROVICI – O NECESITATE (DESPRE DEBUTUL ARHEOLOGIEI MODERNE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL UNIVERSITAR TIMIȘOREAN)

La începutul anilor '90 la Universitatea de Vest din Timișoara se reînființa, ca o necesitate a pieței muncii din acel moment, o secție de istorie în cadrul mai larg al Facultății de Litere, Filosofie și Istorie, transformată mai apoi în Litere, Istorie și Teologie. Neglijat o bună perioadă de timp, domeniul științelor umaniste explodase în acea perioadă, istoria, alături de filosofie sau limbile străine, atrăgând ca un magnet spre un teren cu multiple oportunități de afirmare. Timidă la început, *Arheologia* s-a remarcat rapid ca o disciplină științifică viguroasă, prin intermediul unor cadre didactice dinamice, care au impus un ritm susținut, atât în activitatea didactică cât, mai ales, în cea de cercetare. Astfel, în 1997 lua ființă primul ciclu de studii aprofundate cu titlul de *Romanitate Orientală* (cu puternic accent pe arheologie), iar după implementarea sistemului Bologna, Timișoara se îmbogățea cu noi masterate de istorie și arheologie, printre care și cel de *Arheologie Interdisciplinară*, ce lua ființă în anul 2008.

Modernizarea metodelor de cercetare arheologică la nivel mondial începea să își facă efectul și în România, școala românească de arheologie trebuind să-și adapteze curricula la noile tendințe din cercetare, dar și la piața muncii, care se modificase semnificativ din anii '90. Implementarea unor noi metode și tehnici de lucru, inter- și pluridisciplinare în arheologie au fost favorizate și de modificarea legislației care, din 2000, după adoptarea Convenției din La Valetta, a înăsprit condițiile efectuării unei săpături arheologice, adoptând standarde și proceduri în conformitate cu legislația europeană.

Conștientizarea necesității stopării distrugerii patrimoniului arheologic (ca parte a patrimoniului cultural) a determinat adoptarea unor norme și criterii tot mai înalte în ceea ce privește localizarea exactă a siturilor arheologice, tehnica de săpătură, prelucrarea și analizele de laborator și, nu în ultimul rând, diseminarea informațiilor, inclusiv în mediul virtual.

Dinamica dezvoltării imobiliare, industriale și de infrastructură, coroborată cu o conștientizare a importanței conservării patrimoniului imobil în rândul populației, au determinat autoritățile și forurile competente – de la cele centrale până la cele locale, să ia măsuri pentru ca terenurile pe care urmau să se construiască locuințe, hale industriale, magazine sau șosele etc., să fie descărcate, în prealabil, de sarcină arheologică. Cum aceste lucrări necesitau efort maxim, timp puțin și eficiență sporită, metodele și tehnicile moderne, interdisciplinare, au început să fie din ce în ce mai căutate și mai utilizate. La nivel teoretic, tehnicile interdisciplinare de cercetare în arheologie erau cunoscute și la noi, ele fiind utilizate în Occident de multă vreme. Cine să le aplice și la noi? Lipseau laboratoarele, lipsea instrumentarul de specialitate și, mai ales, lipsea personalul calificat.

Acesta a fost momentul când, înțelegând oportunitățile ce se întrezăreau, Universitatea de Vest a demarat un program de masterat în arheologie care punea accent pe formarea de specialiști conform noilor cereri de pe piața muncii. Nu era vorba de un domeniu de nișă, de cursuri pentru o categorie restrânsă de specialiști, căci, între timp, topografia arheologică se generalizase și devenise obligatorie, prospecțiunile geofizice erau din ce în ce mai căutate pentru caracteristica lor neinvazivă, metodele de gestionare a informațiilor în baze de date și de prelucrare statistică solicitau competențe din informatică, iar datările și determinările prin metode fizico-chimice ofereau dovezi imbatabile la nivel științific. La toate acestea, modernizarea mai vechilor metode din domeniul sociologiei, biologiei, antropologiei, etnologiei, geografiei ș.a., coroborate cu un acces tot mai facil la informații provenite din străinătate via Internet, au făcut ca tot mai mulți arheologi (tineri, în special) să se aplece asupra computerului, stației totale, magnetometrului, difractometrului cu raze X, stației laser, microscopului electronic etc.

Dar cine să-i formeze? Universitatea de Vest din Timișoara, deși avea ambiții mari și înțelese direcția spre care se îndreaptă școala de arheologie românească, nu avea suficienți specialiști (mai ales cu experiență didactică), care să predea cursuri la cel mai înalt nivel de competitivitate. Avea însă suficienți prieteni! Nu o să-i enumerăm pe toți, îi avem aproape și azi, deși vin din străinătate, de la alte centre universitare de prestigiu din țară, sau de la instituții muzeistice locale.

Să remarcăm doar o prezență: **profesorul Gheorghe Lazarovici**, bănățean de origine, arheolog desăvârșit și bun cunoscător al realităților istorice transilvănene și bănățene, a dat curs invitației universității noastre de a ne sprijinii în acest demers didactic. Nu a fost o întâmplare: utilizator el însuși al metodelor computerizate de prelucrare a datelor arheologice încă din anii '80, se numără printre primii specialiști din România care au creat și implementat programe de calculator pentru arheologie, a înființat și coordonat o secție de arheometrie la Muzeul Național de Istorie al Transilvaniei din Cluj-Napoca (pe când era director al acestei instituții de prestigiu), a coordonat simpozioane naționale și internaționale de studii interdisciplinare în arheologie și a fost editorul primei reviste cu acest specific din România (*Archaeometry in Romania*, prima apariție în 1988).

Cele două cursuri pe care le-a susținut în primii 4 ani ai masteratului de *Arheologie interdisciplinară* de la Timișoara: *Metode și tehnici moderne de săpătură arheologică* și *Introducere în Etnoarheologie* vor rămâne un model de competență, har și dăruire în inimile primei generații de studenți ai ciclului de studii masterale timișorene. Deși colaborarea a fost brusc întreruptă de o decizie a Ministerului de pensionare forțată a multor somități academice, profesorul Gheorghe Lazarovici a rămas fidel universității noastre coordonând teze de doctorat sau întruniri științifice și după pensionare.

Coroborând experiența de o viață de pe șantierele arheologice, cu imensa documentare și un deosebit simț al interpretării, cele două cursuri susținute la Timișoara au prilejuit un excurs impresionant în lumea arheologiei. Prin metode interactive (întotdeauna prezentări powerpoint) și exemple concrete, profesorul Gheorghe Lazarovici realiza la fiecare curs o imersiune în realitățile terenului, ilustrând, explicând și interpretând aspecte, contexte și fenomene arheologico-istorice care, poate, multora, le scapă la prima vedere. Am avut privilegiul de a ne afla în fața unuia dintre puținii enciclopediști pe care i-a avut arheologia română, cursurile domniei-sale fiind o sinteză de informații culese din varii domenii și discipline, canalizate inteligent pentru a face înțelese *evidențele* arheologice, abstracte și sterile în aparență, dar care în interpretarea profesorului deveneau logice și inteligibile.

Harul povestirii, stilul degajat și fantastica capacitate de a lega lucrurile între ele astfel încât să rezolve încâlceala puzzle-ului informațional și factual, a demonstrat calitățile deosebite ale specialistului, la cursurile domniei-sale

asistând cu plăcere, alături de studenți și cadre didactice mai tinere, și iubitori de istorie veniți din afara universității doar pentru a-l audia.

Deși curricula s-a modificat și chiar titulatura masteratului s-a schimbat, Universitatea de Vest din Timișoara a rămas fidelă principiilor unei școli interdisciplinare și, mulțumește azi celor care i-au apreciat eforturile de modernizare a învățământului românesc, prin exemplul propriu, prin competență și dăruire la debutul unui program masteral care la data respectivă nu garanta reușita decât prin implicarea activă a unor specialiști excepționali așa cum va rămâne pentru noi **Profesorul Gheorghe Lazarovici**.

Timișoara,
06.11.2014

Lect. univ. dr. Dorel Micle
Director Studii Masterale
Arheologie și mediu în contextul dezvoltării durabile
Universitatea de Vest din Timișoara